

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 17 grudnia 2019 roku, wydanym w sprawie z powództwa A. E. przeciwko (...) Bank Spółce Akcyjnej w W. o zapłatę, sygn. akt III C 792/19, Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi oddalił powództwo i zasądził od A. E. na rzecz (...) Bank Spółki Akcyjnej w W. kwotę 3.617,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka, zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie:

- art. 6 k.c. w z w. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną, sprzeczną z zasadami logiki, a przede wszystkim doświadczenia życiowego, ocenę materiału dowodowego tj. dowodu z umowy kredytu konsumenckiego nr (...) zawartą pomiędzy powódką a (...) Bankiem S.A., co skutkowało uznaniem, iż nie doszło do uruchomienia przedmiotowego kredytu oraz uznaniem, że z umowy tej nie wynika, jakoby powódka dokonała wcześniejszej spłaty kredytów konsumenckich zaciągniętych u pozwanej oraz daty wcześniejszej spłaty tych kredytów, co z kolei doprowadziło do uznania, iż powódka nie udowodniła zasadności wytoczonego powództwa i jego oddalenie,

- art. 230 k.p.c. poprzez nieuznanie twierdzeń strony powodowej w przedmiocie faktu całkowitej, wcześniejszej spłaty kredytów konsumenckich zawartych z pozwaną oraz dat spłat, w sytuacji, gdy strona pozwana nie zanegowała twierdzeń powódki w tym przedmiocie poprzez podniesienie, że przedmiotowe kredyty nie zostały spłacone, a jedynie lakonicznie wskazała, że strona powodowa nie wykazała faktu ani daty przedterminowej spłaty kredytów, co doprowadziło do oddalenia powództwa.

Powódka wniosła o przeprowadzenie dowodu z czterech wydruków bankowych z dnia 9 stycznia 2020 roku na okoliczność dokonania całkowitej, wcześniejszej spłaty kredytów konsumenckich zawartych z pozwaną, o których mowa w pozwie, daty wcześniejszej spłaty kredytów, faktu dokonania zapłaty przez pozwaną należności pieniężnej z tytułu obniżenia prowizji bankowej z uwagi na fakt całkowitej, wcześniejszej spłaty kredytów konsumenckich o których mowa w pozwie oraz dowodu z zaświadczenia z dnia 7 lutego 2020 roku wystawionego przez (...) Bank S.A. na wykazanie faktu, iż kredyt konsumencki nr (...) został uruchomiony, jak również, że kredytem tym zostały spłacone kredyty konsumenckie zaciągnięte przez powódkę u pozwanej, a także daty spłaty przedmiotowych kredytów. Uzasadniając ww. wnioski dowodowe powódka wskazała, iż powołanie tych dowodów na etapie postępowania przed Sądem I instancji było niemożliwe, gdyż wówczas one nie istniały.

W świetle zarzutów apelacji powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie powództwa w całości, kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje oraz kosztów postępowania zażaleniowego według norm prawem przepisanych, a także kosztu poniesionej opłaty skarbowej uiszczonej od pełnomocnictwa.

Jednocześnie powódka oświadczyła, iż na podstawie przepisu art. 203 § 1 k.p.c. cofa częściowo pozew z dnia 15 stycznia 2019 roku złożony w przedmiotowej sprawie w ujęciu do kwoty 14.646,23 zł oraz zrzeka się roszczenia w tym zakresie, zaś podtrzymuje w dalszym ciągu co do kwoty 1.973,62 zł, a także w zakresie żądanie zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie z tym zastrzeżeniem, iż żąda ich zapłaty: od kwoty 14.646,23 zł od dnia 26 września 2017 roku do dnia 7 stycznia 2020 roku tj. w wysokości 2.342,59 zł, od kwoty 1.973,62 zł od dnia 26 września 2017 roku do dnia zapłaty.

Wskazując, że w dniu 7 stycznia 2020 roku pozwana spełniła roszczenie główne do wysokości 14.646,23 zł, powódka wniosła o zasądzenie od pozwanej na jej rzecz powódki kosztów procesu (w odniesieniu do pierwotnej wysokości roszczenia), w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje oraz kosztów postępowania zażaleniowego według norm prawem przepisanych, a także kosztu poniesionej opłaty skarbowej uiszczonej od pełnomocnictwa.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie na jego rzecz od powódki zwrotu kosztów procesu według norm

przepisanych, ewentualnie o nieobciążanie go kosztami procesu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest o tyle zasadna, że skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku i orzeczeniem jak w punkcie I. sentencji.

Na wstępie wyjaśnić należy, że niniejsza sprawa była rozpoznawana w postępowaniu uproszczonym, w związku z czym Sąd Okręgowy na podstawie art. 505¹⁰ § 1 k.p.c. orzekł na posiedzeniu niejawnym w składzie jednego sędziego. W dalszej kolejności trzeba mieć także na uwadze, że w postępowaniu uproszczonym apelacja ma charakter ograniczony, a celem postępowania apelacyjnego nie jest tu ponowne rozpoznanie sprawy, ale wyłącznie kontrola wyroku wydanego przez Sąd I instancji w ramach zarzutów podniesionych przez skarżącego. Idąc dalej wskazać trzeba, że w myśl art. 505¹³ § 2 k.p.c. jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Z powyższego, a contrario wynika, iż Sąd odwoławczy jest władny przeprowadzić dowody w tym postępowaniu, zwłaszcza w sytuacji, gdy apelację oparto na późniejszym wykryciu nowych faktów lub dowodów, z których strona nie mogła skorzystać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji.

Sąd Okręgowy w pełni aprobuje ustalenia stanu faktycznego poczynione przez Sąd I instancji i przyjmuje je za własne. Uzupełniająco ustala, że:

W ramach zawartej w dniu 11 września 2017 roku z (...) Bank S.A. w W. umowy kredytu konsolidacyjnego nr (...), powódce przyznano w dniu 13 września 2017 roku kredyt, o którym mowa w opisanej umowie, z przeznaczeniem go na spłatę kredytu niecelowego oraz studenckiego nr (...) na rachunek prowadzony w (...) Bank S.A. w wysokości 61.154 złotych; kredytu niecelowego oraz studenckiego nr (...) na rachunek prowadzony w (...) Bank S.A. w wysokości 12.840 złotych; kredytu niecelowego oraz studenckiego nr (...) na rachunek prowadzony w (...) Bank S.A. w wysokości 32.329 złotych;

kredytu niecelowego oraz studenckiego nr (...) na rachunek prowadzony w banku (...) S.A. w wysokości 22.098 złotych; kredytu limitu odnawialnego nr KRO (...) na rachunek prowadzony w (...) Bank S.A. w wysokości 3.616 złotych; kredytu niecelowego oraz studenckiego nr (...) na rachunek prowadzony w (...) Bank S.A. w wysokości 14.302 złotych; kredytu na zakup towarów, usług i papierów wartościowych nr (...) na rachunek prowadzony w banku (...) S.A. w wysokości 7.764 złotych;

(opinia bankowa k. 176, umowa kredytu konsolidacyjnego z dnia 11 września 2017 roku wraz z załącznikami k. 21 – 38).

W dniu 7 stycznia 2020 roku pozwany zwrócił powódce następujące kwoty: 8164,62 zł tytułem zwrotu prowizji (...), 1050,42 zł tytułem zwrotu prowizji (...), 744,52 zł tytułem zwrotu prowizji (...), 4686,67 zł tytułem zwrotu prowizji (...) (potwierdzenie przelewu k. 172-175).

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy nie sposób przyjąć, że powódka nie dowiodła zasadności wytoczonego powództwa. W sprawie bezsporne było, że strony były związane umowami kredytowymi zawartymi na określony czas, z tytułu których pozwany pobrał stosowną prowizję. Z materiału dowodowego wynika też, że powódka przedterminowo spłaciła swoje zobowiązania względem pozwanego. Powódka zawarła z (...) Bankiem S.A. umowę kredytu konsolidacyjnego nr (...), w ramach której uzyskane środki mały być przeznaczone na spłatę zobowiązań wobec pozwanego. Kredyt z przedmiotowej umowy został natomiast uruchomiony w dniu 13 września 2017 roku, co też wprost wynika z opinii bankowej (k. 176). Powódka skorzystała zatem z kredytu konsolidacyjnego, w ramach którego uruchomione środki zostały przeznaczone m.in. spłaty zobowiązań kredytowych z tytułu umów kredytów konsumenckich zawartych z pozwanym.

O powyższym fakcie, że (...) Bank S.A. przedterminowo otrzymał odpowiednie kwoty tytułem spłaty zaciągniętych przez powódkę kredytów, świadczy fakt, iż w dniu 7 stycznia 2020 roku zwrócił powódce tytułem prowizji z zaciągniętych kredytów łącznie kwotę 14.646,23 zł. Gdyby nie doszło do przedterminowej spłaty zaciągniętych u pozwanego kredytów, na co też środki powódka uzyskała z udzielonego jej kredytu konsolidacyjnego przez (...) Bankiem S.A., pozwany nie miałby podstawy do zwrotu wskazanej prowizji i nie dokonałby jej wypłaty na rzecz powódki.

Na uwagę zasługuje także okoliczność, że pozwana nie zanegowała faktu całkowitej, wcześniejszej spłaty kredytów konsumenckich, o których mowa w pozwie. Strona pozwana wskazała jedynie, że powódka nie wykazała faktu ani daty przedterminowej spłaty kredytów wskazanych w pozwie, co w okolicznościach badanej sprawy trzeba ocenić jako nielojalną względem konsumenta postawę.

Sąd Okręgowy, dzieląc wywody jurydyczne Sądu Rejonowego w pozostałym zakresie, tj. odnoszącym się do kwestii prawa konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej jego spłaty, obejmujące wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta, uznaje, że powództwo podlegało uwzględnieniu co do zasady, niemniej, z racji cofnięcia go w części, tj. w zakresie spełnionego świadczenia przez pozwanego co do kwoty 14.646,23 zł, zasądzeniu podlegała pozostała jego część w wysokości 1.973, 63 zł. Zasądzeniu podlegały również odsetki ustawowe za opóźnienie zarówno od kwoty, co do której powódka cofnęła powództwo, jak i zasądzonej.

Mając na uwadze fakt, że kredyt konsolidacyjny został uruchomiony w dniu 13 września 2017 roku, a więc spłata kredytów względem pozwanego nastąpiła w tym dniu, kredytodawca był zobowiązany do rozliczenia się z powódką w terminie 14 dni od dnia dokonania wcześniejszej spłaty kredytu w całości. Pozwany powinien zatem zwrócić powódce prowizję najpóźniej w dniu 27 września 2017 roku. Od 28 września 2017 roku pozostawał więc w opóźnieniu w zakresie uiszczenia kwoty 14.646,23 zł – do dnia zapłaty czyli 7 stycznia 2020 roku oraz w zakresie kwoty 1.973, 63 zł – do dnia zapłaty.

Cofnięcie pozwu, będące przejawem odwołalności czynności procesowych oraz realizacji zasady dyspozycyjności (rozporządzalności), jest działaniem powoda polegającym na rezygnacji z dochodzenia w danym postępowaniu cywilnym żądania udzielenia mu ochrony prawnej w postaci skonkretyzowanej w pozwie. Cofnięcie pozwu ze zrzeczeniem się roszczenia wywołuje przy tym nie tylko skutki procesowe, ale także materialnoprawne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., I CSK 81/15, LEX nr 2015120). Cofnięcie pozwu oraz skuteczność zrzeczenia się roszczenia podlega ocenie na podstawie przesłanek określonych w art. 203 § 1 i 4 k.p.c.

Sąd co do zasady związany jest cofnięciem pozwu. Obowiązany jest jednak zawsze dokonać oceny, czy w świetle zgromadzonego materiału procesowego czynności wymienione w art. 203 § 4 k.p.c. nie są sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego lub czy zmierzają do obejścia prawa.

Cofnięcie pozwu w postępowaniu apelacyjnym jest dopuszczalne i to bez względu na to, która strona wyrok zaskarżyła. Jego skuteczność zależy jest jedynie od okoliczności wymienionych w art. 203 § 1 i 4 k.p.c., przy czym w przypadku zrzeczenia się roszczenia w zakresie, którego dotyczy cofnięcie powództwa nie jest wymagana zgoda pozwanego na dokonanie tej czynności (art. 203 § 1 k.p.c.). Oświadczenie o cofnięciu pozwu ze zrzeczeniem się roszczenia wywiera skutek z momentem jego złożenia, co oznacza, że nie istnieje już przedmiot żądania ani przedmiot rozstrzygania w zakresie objętym cofnięciem pozwu.

W realiach niniejszej sprawy należy zauważyć, że zawarte w apelacji oświadczenie strony powodowej, dotyczące częściowego cofnięcia dochodzonego w sprawie roszczenia zostało wywołane zachowaniem pozwanego, który w dniu 7 stycznia 2020 roku wypłacił odpowiednie sumy tytułem zwrotu prowizji z poszczególnych umów kredytu zawartych z powódką, w łącznej kwocie 14.646,23 zł. Wszystkie kwoty zostały uiszczone już po wydaniu zaskarżonego wyroku (k. 172-175). Okoliczności te stanowią o braku sprzeczności czynności powoda z prawem i zasadami współżycia społecznego. Zachowanie powódki było realizacją obowiązków i uprawnień procesowych stron postępowania rzutujących na ich sytuację procesową.

Umorzenie postępowania przez sąd II instancji następuje zatem wówczas, gdy zaistnieją okoliczności, na skutek których wydanie wyroku w danej sprawie stało się "zbędne lub niedopuszczalne" w rozumieniu art. 355 § 1 k.p.c. Może tu przy tym chodzić zarówno o okoliczności, które istniały już w czasie trwania postępowania przed sądem I instancji, przy czym sąd ten nie uwzględnił ich wpływu na dalszy tok postępowania, jak i o takie okoliczności, które powstały dopiero w czasie trwania postępowania przed sądem II instancji (w każdym razie po wydaniu wyroku I instancji), lecz mają znaczenie dla całości postępowania w danej sprawie. Umorzenie postępowania nastąpi więc, np. w razie cofnięcia pozwu na etapie postępowania apelacyjnego.

Cofnięcie pozwu ze zrzeczeniem się roszczenia dotyczyło roszczenia głównego w zakresie kwoty 14.646,23 zł. Wobec nie stwierdzenia wystąpienia przesłanek, o których mowa w art. 203 § 4 k.p.c., zachodziły podstawy do umorzenia postępowania w tej części na podstawie art. 355 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

Wobec powyższego, zaskarżony wyrok podlegał zmianie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., tak jak w punkcie I. Korekcie podlegało też orzeczenie o kosztach procesu. Na skutek uwzględnienia powództwa co do zasady, nadto spełnieniu świadczenia w części przez pozwanego już po wytoczeniu powództwa, to powódkę należało uznać jako stronę wygrywającą proces i uprawnioną do zasądzenia na jej rzecz kosztów postępowania, poniesionych przed Sądem I instancji, na które złożyła się opłata od pozwu w wysokości 300 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, oraz wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 3 600 zł, ustalone w oparciu o § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (tj. Dz. U. 2015 poz. 1800 ze zm.), łącznie 3917 zł.

Wobec skonstruowania apelacji w ten sposób, że wartość przedmiotu zaskarżenia określono na kwotę 16 619,85 zł i tym samym objęto zaskarżeniem punkt 1. wyroku Sądu Rejonowego w całości w stosunku do zgłoszonego w pozwie żądania (czyli nieprawidłowo), apelacja powódki podlegała oddaleniu w zakresie roszczenia o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie roszczenia pozwu w części, w której powództwo zostało cofnięte, a także w zakresie, w jakim powódka żądała zasądzenia na jej rzecz odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od kwoty 14.646,23 zł od dnia 26 września 2017 roku do dnia 27 września 2017 roku, oraz od kwoty 1973,62 zł od dnia 26 września 2017 roku do dnia 27 września 2017 roku.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Z racji sformułowanego w apelacji wniosku o zmianę wyroku w całości, mimo cofnięcia powództwa w przeważającym zakresie, przyjęć należy, że apelacja została uwzględniona jedynie w części (11,8%). W związku z czym koszty podlegały stosunkowemu rozliczeniu. Na koszty poniesione przez powódkę złożyły się: opłata sądowa od apelacji w kwocie 1 000 zł, koszty zastępstwa procesowego w kwocie 1 800 zł, ustalone na podstawie § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015 poz. 1800 ze zm.), z czego powódka powinna uzyskać 330,40 zł. Po stronie pozwanej powstał koszt pełnomocnika procesowego w kwocie 1 800 zł (§ 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. Dz. U. 2018 poz. 265 ze zm.), z której pozwany powinien uzyskać 1 587,70 zł (1800 x 88%). Po kompensacji wzajemnych kosztów zasądzeniu na rzecz pozwanego podlegała kwota 1 257,20 zł (1 587,60 zł- 330,40 zł).